

Farliga förfalskningar

Handel med förfalskade produkter som medför hälso-, säkerhets- och miljörisker

SAMMANFATTNING



Mars 2022

I denna studie görs en kvantitativ bedömning av omfattningen och tendenserna när det gäller handel med förfalskade produkter som medför hälso-, säkerhets- och miljörisker. Studien bygger på en analys av en unik internationell uppsättning av uppgifter om tullbeslag och andra uppgifter om brottsbekämpning, i kombination med strukturerade intervjuer med brottsbekämpningsexperter.

I princip medför alla förfalskade varor risker och kan innebära vissa hot mot användarna. För att ta hänsyn till olika grader av risk används i studien två specifika metoder för att fastställa omfattningen av de farliga förfalskningarna.

Den breda metoden tar sikte på varor som behöver uppfylla produktspecifika säkerhetsnormer och/eller omfattas av tillämpningsområdet för USA:s livsmedels- och läkemedelsmyndighet Food and Drug Administration och/eller det amerikanska lagförslaget SHOP SAFE ACT. Med denna metod kan man konstatera att de vanligaste farliga förfalskningarna rör kläder, bilreservdelar, optiska och medicinska apparater samt läkemedel.

Kina och Hongkong (Kina) har befunnits vara de största exportörerna av farliga förfalskningar och står för mer än tre fjärdedelar av beslagen. Postpaket – som blivit allt fler till följd av den ökade e-handeln – är det vanligaste sättet att transportera farliga förfalskningar. Det gör processerna för kontroll och upptäckt betydligt svårare samt minskar möjligheterna att upptäcka och straffa förfalskarna. EU och USA var de främsta ekonomiska områdena som små paket med farliga varor adresserades till. När det gäller de beslagtagna varornas värde är det dock tydligt att transporter till sjöss dominerar. Destinationerna för farliga förfalskningar som transporteras sjövägen varierar, men länderna kring Persiska viken ligger i topp.

En mer fokuserad och snäv metod används för att uteslutande undersöka livsmedel, läkemedel, kosmetika och de varukategorier som oftast varit föremål för säkerhetsvarningar och återkallanden. Denna metod avslöjar att de produktkategorier inom handeln där det oftast förekom farliga förfalskningar var parfym och kosmetika, kläder, leksaker, bilreservdelar och läkemedel. De flesta av dessa varor kom från Kina (55 procent av de globala tullbeslagen) och Hongkong (Kina) (19 procent). Av de beslagtagna varorna transporterades 60 procent via post, medan sjötransport dominerade när det gällde beslagtaget värde.

Internetförsäljningen stod för 60 procent av de globala beslagen av farliga produkter avsedda för EU. Den stod dock endast för en liten andel av det beslagtagna värdet. De vanligaste farliga förfalskningarna som beställdes på nätet bestod av kosmetiska produkter följda av kläder, leksaker och bilreservdelar. De flesta av dessa varor (75 procent) transporterades från Kina.

Covid-19-pandemin har påverkat handeln med farliga varor och i de flesta fall har krisen förvärrat befintliga tendenser. Detta gäller särskilt förfalskade läkemedel och andra högrisksektorer, såsom alkoholbranschen, där brutna leveranskedjor och ändrad efterfrågan skapat nya möjligheter till brottslig verksamhet. Denna generella kraftiga ökning av förfalskningar rörde dock inte bara läkemedel och personlig skyddsutrustning, utan många andra varor som också kan innebära hälso- och säkerhetsrisker, däribland konsumentvaror och reservdelar.

För att förstå och bekämpa den risk som handeln med farliga förfalskningar och pirattillverkade varor utgör behöver regeringarna aktuell information om dess omfattning och tendenser. Denna studie ingår i ett löpande övervakningsarbete som syftar till att främja utformning av politik och brottsbekämpning.